

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 17 listopada 2021 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił M. J. prawa do renty socjalnej w oparciu o orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS z dnia 15 listopada 2021 r., nie stwierdzające u wnioskodawcy całkowitej niezdolności do pracy (decyzja k. 22 – 24 akt ZUS).

Od powyższej decyzji M. J. odwołał się w dniu 10 grudnia 2021 r. do Sądu Okręgowego w Łodzi wnosząc o jej zmianę i o przyznanie prawa do spornego świadczenia. Skarżący podniósł, że stan zdrowia kwalifikuje go do uznania za osobę całkowicie niezdolną do pracy. Wskazał, że od urodzenia cierpi na obustronny niedosłuch zmysłowo – nerwowy i w związku z powyższym był on zmuszony do kontroli lekarskiej u wielu specjalistów, gdyż jego rozwój był znacznie opóźniony. Przy czym największe problemy miał on z mową i sferą społeczną. Od 2006 r. ma wszczepiony implant ślimakowy w prawym uchu. Jednakże nadal korzysta z języka migowego. Ubezpieczony podkreślił, że nadal ma znaczne problemy z komunikacją z otoczeniem (odwołanie k. 3 – 5).

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie wywodząc jak w zaskarżonej decyzji (odpowiedź na odwołanie k. 6).

W piśmie procesowym z dnia 27 kwietnia 2022 r. pełnomocnik z urzędu ubezpieczonego poparł odwołanie i wniósł o przyznanie prawa do renty socjalnej, natomiast t w piśmie z dnia 13 stycznia 2023 roku wniósł dodatkowo o przyznanie kosztów pomocy prawnej świadczonej z urzędu, gdyż koszty te nie zostały uiszczone w całości ani w części (pisma procesowe pełnomocnika wnioskodawcy k. 62 i k. 104).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Wnioskodawca M. J. urodził się w dniu (...) Jest uczniem technikum gastronomicznego - w klasie o specjalności kucharskiej. Uczy się dobrze, zaś dodatkowo pobiera praktyczną naukę zawodu (okoliczność niesporne).

Orzeczeniem (...) ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Ł. z dnia 17 maja 2016 r. ubezpieczony został zaliczony od urodzenia, na stałe do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. Ustalono, iż orzeczony stopień niepełnosprawności istnieje od 21 kwietnia 2016 roku (orzeczenie k. 24)

W dniu 27 września 2021 r. ubezpieczony złożył w ZUS wniosek o przyznanie prawa do renty socjalnej (wniosek k.1 – 4 akt ZUS).

W dniu 14 października 2021 r. wnioskodawca został zbadany przez Lekarza Orzecznika ZUS, który rozpoznał u badanego obustronny głęboki niedosłuch zmysłowo-nerwowy, po wszczepieniu implantu ślimakowego do ucha prawego i obustronną wadę rozwojową ucha wewnętrznego i orzekł, że ubezpieczony nie jest całkowicie niezdolny do pracy zarobkowej (opinia i orzeczenie Lekarza Orzecznika ZUS k.16 dokumentacji lekarskiej w aktach ZUS i k.9-10 akt ZUS).

Od powyższego orzeczenia w dniu 28 października 2021 r. wnioskodawca złożył sprzeciw do Komisji Lekarskiej ZUS (sprzeciw k.17-18 dokumentacji medycznej w aktach ZUS).

Rozpatrując wniesiony sprzeciw Komisja Lekarska ZUS, w dniu 15 listopada 2021 r., zbadała wnioskodawcę, rozpoznając u niego obustronny, głęboki niedosłuch zmysłowo-nerwowy w przebiegu wady rozwojowej ucha wewnętrznego. Stan po wszczepieniu implantu ślimakowego do prawego ucha w 2006 roku i wydała orzeczenie o braku całkowitej niezdolności do pracy (opinia i orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS k. 19-20 dokumentacji lekarskiej w aktach ZUS i k. 19 akt ZUS).

Odwołujący cierpi na obustronny, głęboki niedosłuch zmysłowo-nerwowy związany z wadą rozwojową ucha wewnętrznego. Stan po wszczepieniu implantu ślimakowego do prawego ucha w 2006 roku. Z wywiadu zebranego

od matki wnioskodawcy wynika, że wszczepienie implantu ślimakowego do prawego ucha poprawiło u niego odbiór mowy uchem prawym, natomiast nie wpłynęło to na poprawę jego mowy, która jest nadal trudno zrozumiała. Poza dolegliwościami ze strony narządu słuchu oraz mowy skarg nie zgłaszał. W zakresie ucha prawego występuje stan po implantacji ślimaka, przewód słuchowy szeroki bez wydzieliny patologicznej, zaś błonę bębenkowa szarą o zatartym rysunku. Szept był przez wnioskodawcę nieodbieralny, zaś mowa potoczna była przez niego odbierana z odległości 2-3 metrów. W zakresie ucha lewego przewód słuchowy wolny, błonę z częściowo zachowanym refluksem, jednakże bez odbioru mowy. Mowa własna jest zamazana i trudna do zrozumienia. Z chwilą wszczepienia implantu ślimaka do ucha prawego wnioskodawca stał się osobą zdolną do odbioru mowy głośnej z odległości: 2-3 metrów. W związku z powyższym brak jest podstaw do uznania odwołującego za całkowicie niezdolnego do pracy zarobkowej. (opinia biegłego sądowego otolaryngologa dr. n. med. A. L. k. 33-35).

Dodatkowo wnioskodawca cierpi także na stan po usunięciu migdałka gardłowego w (...) Urodził się z obustronną wadą rozwojową ucha wewnętrznego oraz głuchoniemotą. W 2006 r. wszczepiono mu implant ślimaka do ucha prawego, w następstwie czego odzyskał częściowo słuch w zakresie powyższego ucha. Jest przy tym osobą prezentującą dobry stan ogólny. Jest wydolny oddechowo i krążeniowo oraz sprawny ruchowo. Aktualnie kontynuuje naukę zawodu w szkole średniej o profilu gastronomicznym i ukończył 2 klasę w bieżącym roku szkolnym. Zachowane resztki słuchu w uchu prawym oraz pozostały stan zdrowia somatycznego i psychicznego powodują, że odwołujący nie jest niezdolny do jakiegokolwiek pracy. Może wykonywać dowolnego rodzaju prace fizyczne o charakterze produkcyjnym, usługowym i handlowym - po przyuczeniu stanowiskowym, z profilaktycznym przeciwwskazaniem jedynie do pracy kierowcy dowolnego rodzaju pojazdu silnikowego, na wysokości oraz obsługi niebezpiecznych maszyn w ruchu, które grożą urazem. Nie powinien także wykonywać prac, z których jakością wykonania związane jest bezpieczeństwo osób oraz mienia (np. pracownika ochrony). Powyższe zalecenia profilaktyczne oraz przeciwwskazania stanowiskowe nie są tożsame z niezdolnością do pracy jako taką, zgodnie z art. 12 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Wnioskodawca, w aktualnym stanie zdrowia, nie jest całkowicie niezdolny do pracy zarobkowej (opinia biegłego sądowego z zakresu medycyny pracy dr. n. med. J. G. k.76-79).

Przy ustalaniu stanu faktycznego sąd oddalił wnioski pełnomocnika wnioskodawcy o dopuszczenie dowodu z zeznań świadka A. J. oraz wnioskodawcy na okoliczność sytuacji wnioskodawcy i jego całkowitej niezdolności do pracy, ponieważ dowody te nie mogłyby być przydatne dla oceny prawidłowości zaskarżonej decyzji organu rentowego. Ocena stanu zdrowia wymaga bowiem wiadomości specjalnych i z tej przyczyny dopuszczone zostały dowody z opinii biegłych sądowych lekarzy o specjalnościach zgodnych z dolegliwościami wnioskodawcy.

Jednocześnie sąd nie znalazł podstaw do dopuszczenia dowodu z opinii innego biegłego laryngologa oraz opinii psychologicznej. W przypadku tego drugiego wniosku – opinia taka – jako niepochoząca od lekarza nie może stanowić o ocenie stanu zdrowia. Stanowi ona jedynie dowód pomocniczy przy wydawaniu opinii przez biegłego psychiatrę, jednak taki wniosek nie został zgłoszony. Brak było także podstaw do dopuszczenia dowodu z opinii psychiatrycznej z urzędu z uwagi na brak ustalonej choroby psychicznej czy niedorozwoju umysłowego. W przypadku zaś wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii innego lekarza laryngologa – pełnomocnik nie wskazał żadnych uchybień czy braków opinii już wydanej, choćby w takim stopniu aby dopuścić dowód z opinii uzupełniającej a co dopiero z opinii innego biegłego tej samej specjalności.

Wskazany biegły zapoznał się z całokształtem przedłożonej dokumentacji lekarskiej z przebiegu chorób i leczenia wnioskodawcy i na podstawie tej dokumentacji oraz badania bezpośredniego wydał on opinię.

Opinia tego biegłego jest jasna, wnikliwa, spójna, logiczna i obiektywna, w sposób przejrzysty i wyczerpujący opisuje stan zdrowia ubezpieczonego oraz sporządzona została zgodnie z wymaganiami fachowości i niezbędną wiedzą w zakresie stanowiącym jej przedmiot, będąc tym samym wiarygodnym źródłem dowodowym.

Sąd Okręgowy uznał więc w pełni wartość dowodową opinii wymienionego wyżej biegłego oraz podzielił jako przekonujące, wnioski wypływające z jej treści.

W ocenie Sądu wnioskodawca nie wskazał na uchybienia biegłego przy wydawaniu opinii i formułowaniu wniosków, które mogłyby ją podważać. Należy bowiem podkreślić, iż podstawą zakwestionowania opinii nie może być fakt, iż treść wydanej w sprawie opinii nie jest zbieżna z zapatrywaniami oraz stanowiskiem w sprawie danej strony. Innymi słowy, nie można kwestionować opinii tylko dlatego, że de facto strona nie jest zadowolona z opinii przedstawionej przez dotychczasowego biegłego. Słusznie wskazuje się w judykaturze, opowiedzenie się za odmiennym stanowiskiem oznaczałoby bowiem przyjęcie, że należy przeprowadzić dowód z wszelkich możliwych biegłych, by upewnić się, czy niektórzy z nich nie byłiby takiego zdania, jak strona kwestionująca (vide m. in.: wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 28 lutego 2013 roku w sprawie III AUa 1180/12, LEX 1294835; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 22 lutego 2013 roku w sprawie I ACa 76/12, LEX 1312019). Zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem, przyczynami mogącymi przemawiać za koniecznością uzyskania dodatkowej opinii od innego biegłego są na przykład nielogiczność wyciągniętych przez niego wniosków, zawarcie w opinii sformułowań niekategorycznych, niejednoznacznych czy też brak dostatecznej mocy przekonywającej opinii (tak m.in. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 12 lutego 2013 roku w sprawie I ACa 980/12, LEX 1293767; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 3 kwietnia 2013 roku w sprawie I ACa 148/13, LEX 1313335).

W ocenie Sądu opinia biegłego otolaryngologa dr n. med. A. L. jest wystarczająco szczegółowa i daje pełny obraz stanu zdrowia ubezpieczonego. Przedmiotowa opinia jest wystarczająca do wydania rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie.

Nadto, na wniosek pełnomocnika wnioskodawcy sąd dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu medycyny pracy, który w pełni podzielił ocenę wyrażoną z opinii biegłego laryngologa.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności wskazać należy, że materiał dowodowy w n/n sprawie jest kompletny, pozwala na ustalenie wszystkich istotnych okoliczności i nie wymaga uzupełnienia, a stanowiska stron zostały jasno sformułowane. W tych stanie rzeczy Sąd Okręgowy na podstawie art. 148 § 1 k.p.c. uznał, że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne, co w konsekwencji pozwoliło na rozpoznanie sprawy na posiedzeniu niejawnym.

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego i poczynionych na jego podstawie ustaleń faktycznych, odwołanie M. J. nie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do treści art. 4 pkt 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz. U. z 2022 r., poz. 240 z późn. zm.), renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

1. przed ukończeniem 18 roku życia;
2. w trakcie nauki w szkole lub szkole wyższej – przed ukończeniem 25 roku życia;
3. w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Z kolei pkt 2 powyższego przepisu brzmi: osobie, która spełnia warunki określone w ust. 1 przysługuje:

1. renta socjalna stała – jeśli całkowita niezdolność do pracy jest trwała;
2. renta socjalna okresowa – jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest okresowa.

Zgodnie z treścią przepisu art. 12, ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. (Dz. U. z 2021 r., poz. 291 z późn. zm.) o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy. Niezdolność do pracy orzeka się na okres nie dłuższy niż 5 lat, natomiast jeżeli według wiedzy

medycznej nie ma rokowań odzyskania zdolności do pracy przed upływem 5. lat, niezdolność do pracy orzeka się na okres dłuższy niż lat 5 (art. 13 ust. 2 i 3 ustawy).

Na gruncie powyższego przepisu Sąd Najwyższy wielokrotnie w swych orzeczeniach wskazywał, że warunki określone w art. 12 ustawy emerytalnej są spełnione wówczas, gdy naruszenie sprawności organizmu jest tego rodzaju, że stanowi przeszkodę do wykonywania pracy. Samo zaś naruszenie sprawności organizmu nie skutkujące niemożnością wykonywania pracy, lecz możliwe np. do leczenia w warunkach zwolnień lekarskich, nie jest wystarczające (wyrok SN z 19 grudnia 2000, II UKN 160/00 OSNP 2002/16/396).

W myśl ogólnych zasad postępowania cywilnego na wnioskodawczyni reprezentowanej przez profesjonalnego pełnomocnika spoczywa ciężar udowodnienia faktów uzasadniających jej roszczenie, a na stronie pozwanej obowiązek udowodnienia okoliczności uzasadniających jej wnioski o oddalenie odwołania. Pewne odstępstwa od wskazanych reguł ciężaru dowodu zawierają przepisy kodeksu postępowania cywilnego, które określają fakty (okoliczności faktyczne) nie wymagające udowodnienia w przepisach art. 227 k.p.c., 228 k.p.c., 229 k.p.c., 230 k.p.c., 231 k.p.c., 234 k.p.c.

Także z treści art. 232 k.p.c. wynika, że strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Powyższego nie zmienia możliwość prowadzenia przez Sąd postępowania dowodowego z urzędu.

Ustalenia dokonane w toku przedmiotowej sprawy nie uzasadniają zmiany zaskarżonej decyzji. Przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało bowiem, że wnioskodawca nie jest osobą całkowicie niezdolną do pracy w rozumieniu art. 12 wskazanej powyżej ustawy. Wynika to w sposób jednoznaczny z przedłożonych i stanowiących pełnowartościowy dowód w sprawie, opinii biegłych które, potwierdziły zasadność orzeczenia Komisji Lekarskiej ZUS i w konsekwencji prawidłowość zaskarżonej decyzji.

Stosownie do opinii, uznać należy, że pomimo stwierdzenia u wnioskodawcy głębokiego niedosłuchu czuciowo zmysłowego obustronnego oraz stanu po implantacji po stronie prawej, nie jest on całkowicie niezdolny do wykonywania pracy zarobkowej.

Podkreślić w tym miejscu trzeba, że pojęcie umiarkowanego stopnia niepełnosprawności nie jest równoznaczne z pojęciem całkowitej czy też częściowej niezdolności do pracy. W orzecznictwie utrwalony jest pogląd, że błędne jest utożsamianie pojęcia niepełnosprawności z pojęciem niezdolności do pracy określonym w art. 12 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. Nr 162, poz. 1118 ze zm). Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.- art. 4) wiąże zaliczenie do stopnia niepełnosprawności ze zdolnością do wykonywania zatrudnienia, a nie z niezdolnością do pracy w rozumieniu przepisów rentowych, a nadto z możliwością wypełniania ról społecznych jako elementu uczestnictwa w życiu społecznym (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 2005 roku, I UK 102/04). Np. orzeczenie stwierdzające znaczny stopień niepełnosprawności nie jest równoznaczne z orzeczeniem lekarza orzecznika organu rentowego o całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji (vide postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 2005 roku, II UK 77/05, Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (...)- (...)).

Jak ustalono w badaniu otolaryngologicznym ubezpieczony ma przyznany umiarkowany stopień niepełnosprawności przy którym nie jest jednak wykluczona praca zarobkowa a jest zalecana praca w warunkach chronionych. Osoba obciążona głuchoniemotą, która ma zachowaną sprawną statykę ciała a do takich należy ubezpieczony, jest zdolna do zarabkowania na wielu niskokwalifikowanych stanowiskach nie wymagających dobrego słyszenia. Wnioskodawca przygotowujący się do pracy kucharza.

W związku z powyższym brak jest jakichkolwiek podstaw do uznania ubezpieczonego za całkowicie niezdolnego do pracy.

Natomiast, jak już wskazano powyżej, normatywną przesłanką uzyskania prawa do renty socjalnej jest istnienie całkowitej niezdolności do pracy, której nie stwierdza się u odwołującego się.

Uznając, że Odwołujący nie jest osobą całkowicie niezdolną do pracy zarobkowej, bezprzedmiotowym jest badanie pozostałych przesłanek warunkujących uzyskanie prawa do renty socjalnej.

Mając zatem na względzie wymienione wyżej okoliczności Sąd Okręgowy w Łodzi, na mocy art. 477¹⁴ § 1 kpc, w punkcie 1 sentencji, oddalił odwołanie wnioskodawcy uznając je za niezasadne.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawcy przez pełnomocnika z urzędu Sąd uwzględniając nakład pracy pełnomocnika z urzędu i uznając, iż brak podstaw do ustalenia wynagrodzenia w kwocie niższej niż zastrzeżona dla pełnomocnika z wyboru (180,- zł), orzekł na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 18) podwyższając należne koszty o podatek VAT.